

รปรับปรุงพื้นที่เกษตรชลประทานในพื้นที่โครงการชลประทานเหนือนครสวรรค์
และเหนืออยุธยาเพื่อเก็บกักน้ำหลากชั่วคราว

ประมาณ 6,000 ถึง 10,000 ล้าน ลบ.ม.

รวมทั้งปรับปรุงให้สามารถเพิ่มผลิตผลด้านเกษตรกรรม ประมง ฯลฯ

งบดำเนินการ 60,000 ล้านบาท

พื้นที่ดำเนินการ คือ พื้นที่เกษตรชลประทานในพื้นที่น้ำท่วมถึง (floodplain) ดังแสดงในรูปที่ 6 มีพื้นที่ประมาณ 2,000,000 ไร่ ประกอบด้วย พื้นที่ที่ตั้งอยู่เหนือนครสวรรค์ ประมาณ 1,000,000 ไร่ และพื้นที่ที่ตั้งอยู่เหนืออยุธยาประมาณ 1,000,000 ไร่ ที่จะนำมาปรับปรุงเพื่อใช้เก็บกักปริมาณน้ำหลาก ส่วนที่เกี่ยวข้องขีดความสามารถของแม่น้ำไว้เป็นการชั่วคราว ก่อนที่จะระบายกลับสู่แม่น้ำภายหลัง ดังนี้

1.1 พื้นที่เหนือนครสวรรค์

พื้นที่ประมาณ 1,000,000 ไร่ ดังแสดงในรูปที่ 6(ก) ประกอบด้วย

- (1) พื้นที่ระหว่างแม่น้ำยมและแม่น้ำน่านในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่ถนนเลียบแม่น้ำปิงฝั่งตะวันออก ถึง ถนนเลียบแม่น้ำน่านฝั่งตะวันตก ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอชุมแสง อำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอท่าตะโก ซึ่งเป็นที่ตั้งโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาทำบัวและอื่นๆ
- (2) พื้นที่ระหว่างแม่น้ำยมและแม่น้ำน่านในเขตจังหวัดพิจิตร ตั้งแต่ถนนนครสวรรค์ - พิชญ์โลกถึงถนนเลียบแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ประกอบด้วย อำเภอบางมูลนาก อำเภอตะพานหิน อำเภอเมือง อำเภอโพทะเล อำเภอบึงนาราง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอสามง่าม และอำเภอวชิรบารมี ซึ่งเป็นที่ตั้งโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาตงเศรษฐีและอื่นๆ
- (3) พื้นที่ระหว่างแม่น้ำยมและแม่น้ำน่านในเขตจังหวัดพิจญ์โลก ตั้งแต่ถนนนครสวรรค์ - พิชญ์โลกถึงถนนเลียบแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอบางกระทุ่ม อำเภอพรหมพิราม และอำเภอบางระกำ ซึ่งเป็นที่ตั้งโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลาญชุมพล ฯลฯ)
- (4) พื้นที่ระหว่างแม่น้ำยมและแม่น้ำน่านในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย อำเภอพิชัย อำเภอดรอน อำเภอลับแล และอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอองไกรลาศ อำเภอดิรัมาศ อำเภอเมือง อำเภอศรีสำโรง อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีนคร และอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นที่ตั้งโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโดยใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรกรรม (บริเวณอำเภอศรีสำโรง อำเภอสวรรคโลก อำเภอพิชัย ฯลฯ)

1.2 พื้นที่เหนืออยุธยา

พื้นที่ประมาณ 1,000,000 ไร่ ดังแสดงในรูปที่ 6(ข) ประกอบด้วย

- (1) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาหาราชของกรมชลประทาน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสิงห์บุรี ลพบุรี อ่างทอง และอยุธยา
- (2) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียมของกรมชลประทาน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัด ลพบุรี สระบุรี และอยุธยา
- (3) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาช่องแคบบางส่วน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดลพบุรี
- (4) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสระบุรี และอยุธยา
- (5) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาบรรมาตุบางส่วน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสิงห์บุรี
- (6) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง และอยุธยา
- (7) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาอ่างมณี ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง และอยุธยา
- (8) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอยุธยา และสุพรรณบุรี
- (9) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาโพธิ์พระยา ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี
- (10) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาบางบาล ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอยุธยา
- (11) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาเจ้าเจ็ด-บางยี่หน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอยุธยา และ สุพรรณบุรี
- (12) พื้นที่ส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีและนครปฐม

1.3 งานที่ต้องดำเนินการในพื้นที่เหนือนครสวรรค์และเหนืออยุธยา

งานที่จะต้องดำเนินการในพื้นที่ดังกล่าว ประกอบด้วย

- (1) ปรับปรุงคันปิดล้อมพื้นที่เกษตรชลประทาน รวมทั้ง ประตูน้ำ คลองระบายน้ำ เส้นทาง น้ำหลาก สถานีสูบน้ำออก ให้พร้อมใช้งานในการควบคุมการนำน้ำเข้า การกักเก็บน้ำ และการระบายน้ำ และจัดทำสถานีสูบน้ำเข้าคลองชลประทานให้พร้อมใช้งานในการส่ง น้ำเพื่อการเกษตรกรรม ดังตัวอย่างที่ได้ดำเนินการในพื้นที่บางบาล ดังแสดงไว้ในรูปที่ 6(ค)
- (2) ประชุมชี้แจงราษฎร / เกษตรกรให้เกิดความเข้าใจ และเห็นถึงความจำเป็นต้องใช้ พื้นที่ดังกล่าวในการเก็บกักน้ำ
- (3) กำหนดมาตรการเยียวยา / ช่วยเหลือระหว่างน้ำท่วม / พื้นฟูหลังน้ำท่วม ที่ชัดเจนตาม ความเป็นจริงและทันกาล และประกาศให้ทราบตั้งแต่เริ่มแรก
- (4) กำหนดเกณฑ์การผันน้ำและเวลาที่จะผันน้ำเข้าไปในพื้นที่ / การแจ้งข่าว / การติดตาม / การประสานงาน / การให้ความช่วยเหลือที่ชัดเจน
- (5) ปรับปรุงระบบพื้นที่ปิดล้อมชุมชนในพื้นที่ในข้อ 1) ให้พร้อมใช้งาน (คัน ประตูน้ำ สถานีสูบน้ำ คลองระบายน้ำ ท่อ ฯลฯ) โดยมอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมือง ร่วมกับจังหวัด เทศบาล และ อบต. ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

- (6) กำหนดระดับและปรับปรุงคั่นป้องกันพื้นที่เกษตรกรรมริมแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้งอาคารปากคลองแยก และคลองระบายน้ำ (รับน้ำจาก ปตร. ปากคลอง) ที่อยู่นอกพื้นที่ในข้อ 1) ให้ได้ตามที่กำหนดและพร้อมใช้งาน โดยมอบหมายให้ กรมชลประทาน ประสานกับจังหวัด อบจ. และ อบต. ดำเนินการ และห้ามมีการเสริมคันชั่วคราว (เช่น คันดิน/กระสอบทราย) เพิ่มเติมก่อนได้รับอนุญาต

หน่วยงานดำเนินการ

หน่วยงานดำเนินการ คือ กรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (เช่น กรมชลประทาน) ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (เช่น จังหวัด) ในกระทรวงมหาดไทย กรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระทรวงคมนาคม รวมทั้งองค์กรเอกชน และมูลนิธิต่างๆ เป็นต้น

ระยะเวลาดำเนินการ

จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป ใช้เวลาดำเนินการ 3 ถึง 5 ปี

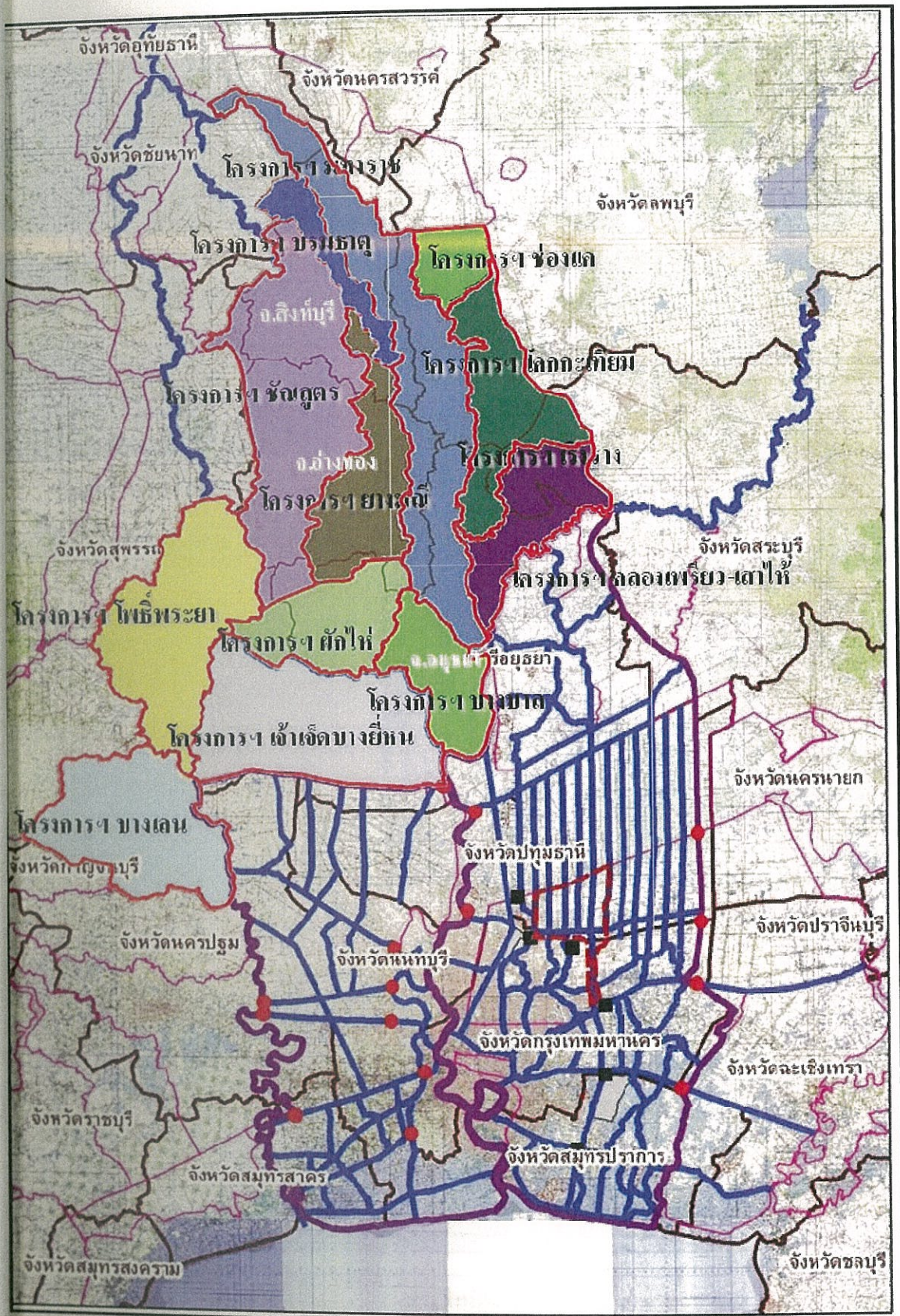

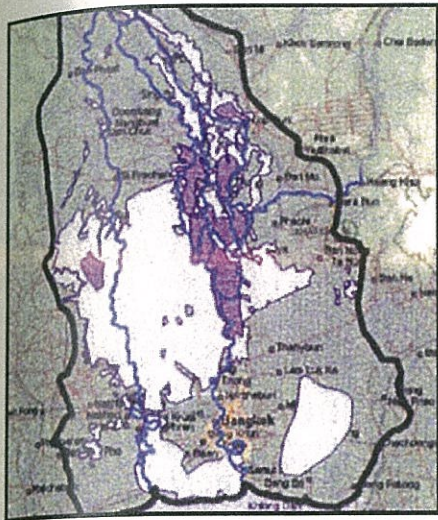

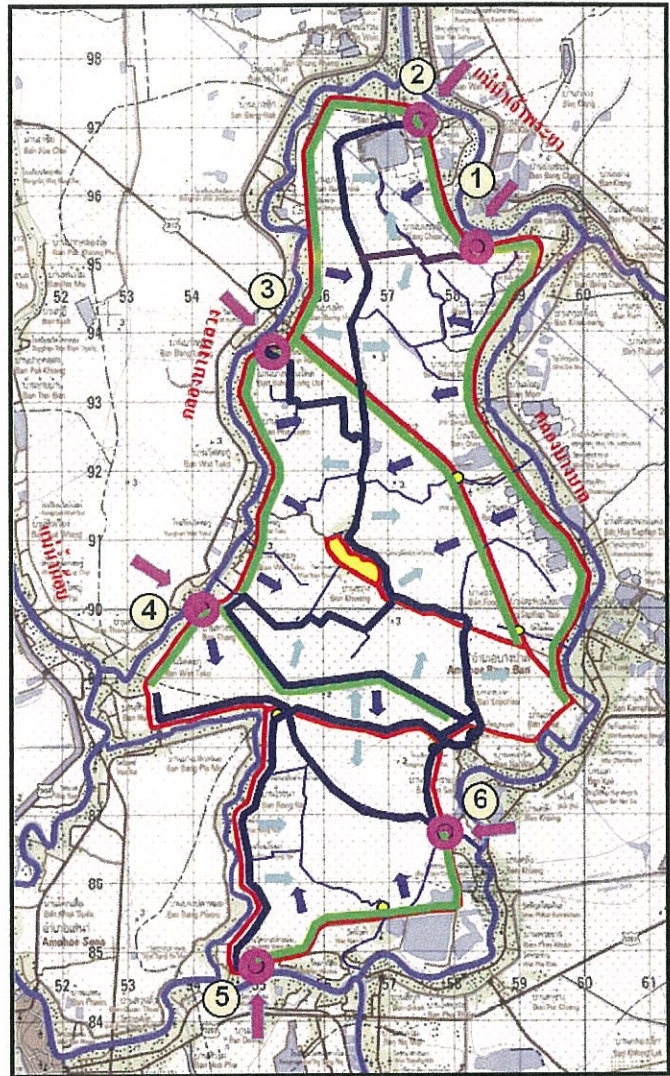

รูปที่ 6(ข) พื้นที่เกษตรชลประทานในพื้นที่โครงการชลประทาน (เหนืออยุธยา)

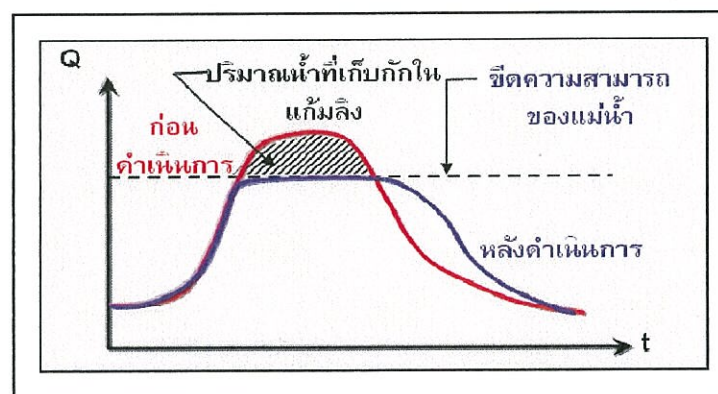

พื้นที่น้ำท่วมเป็นประจำ

ตัวอย่างการปรับปรุงพื้นที่เกษตรกรรม

ประสิทธิผล

รูปที่ 6(ค) ตัวอย่างการปรับปรุงพื้นที่เกษตรชลประทานในพื้นที่บางบาลเพื่อใช้เก็บกักปริมาณน้ำหลากส่วนที่เกินขีดความสามารถของแม่น้ำ

เอกสารแนบ 5

การปรับปรุงสภาพลำน้ำสายหลัก และ คันริมแม่น้ำ

พื้นที่ดำเนินการ คือ แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก
ท่าจีน ฯลฯ

งบประมาณดำเนินการ 7,000 ล้านบาท

การปรับปรุงสภาพลำน้ำสายหลัก และคันริมแม่น้ำ

งบดำเนินการ 7,000 ล้านบาท

พื้นที่ดำเนินการ คือ แม่น้ำ ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน รวมความยาว ประมาณ 738 กม. ดังแสดงในรูปที่ 7 เพื่อทำหน้าที่ระบายน้ำจากลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลงสู่อ่าวไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานปรับปรุงสภาพลำน้ำสายหลัก และคันริมแม่น้ำ ประกอบด้วยงานดังนี้

- (1) งานขุดลอก สันดอนแม่น้ำ ปรับแนวตลิ่งแม่น้ำ เพื่อให้ได้หน้าตัดแม่น้ำตามที่กำหนด
- (2) งานปรับปรุงคันริมแม่น้ำ (นอกเหนือจากคันริมแม่น้ำของพื้นที่ปิดล้อมชุมชนและเศรษฐกิจหลักของแต่ละจังหวัด) ให้ได้ระดับตามที่กำหนด (กำหนดโดยกรมชลประทาน) และห้ามมีการเสริมความสูงของคันริมแม่น้ำ (เช่น เสริมด้วย คันดินถม / กระสอบทราย) ก่อนได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกลาง (Single Command Authority)
- (3) งานปรับปรุง อาคารปากคลองแยกแม่น้ำให้ได้ตามที่กำหนด เช่น การปรับปรุง ประตูน้ำ บางโฉมศรี เป็นต้น
- (4) งานปรับปรุงคลองระบายน้ำที่รับน้ำจากประตูน้ำปากคลองแยกในข้อ (3) ให้สามารถรองรับการระบายน้ำได้ตามขีดความสามารถของประตู

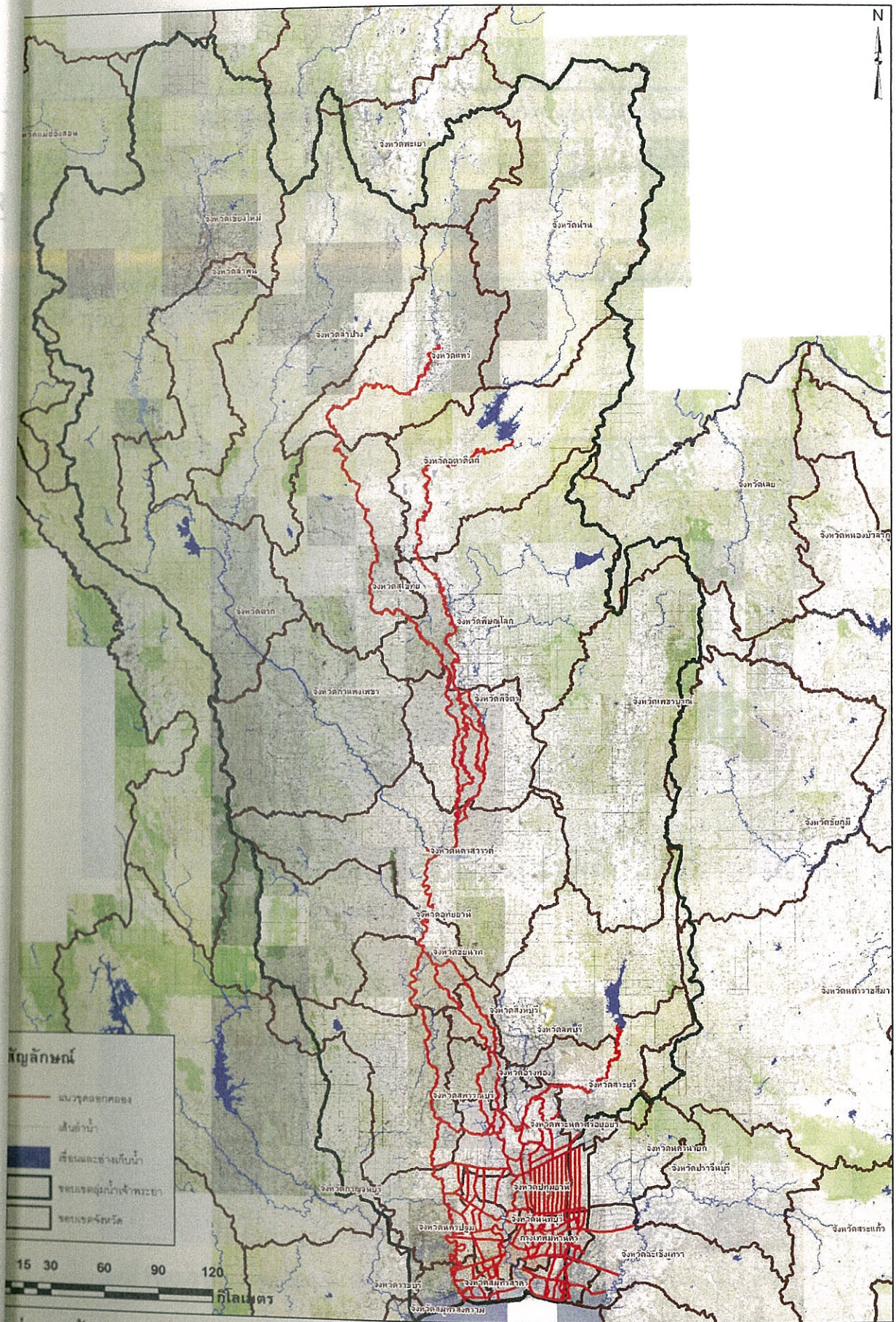
หน่วยงานดำเนินการ

หน่วยงานดำเนินการ คือ กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (เช่น กรมเจ้าท่า) ของกระทรวงคมนาคม กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (เช่น กรมชลประทาน) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (เช่น กรมที่ดิน จังหวัด) ของกระทรวงมหาดไทย และกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

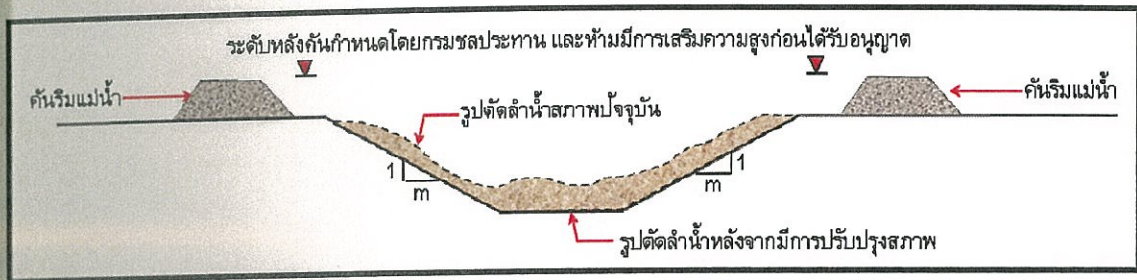
ระยะเวลาดำเนินการ

จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป ใช้เวลาดำเนินการ 1 ถึง 5 ปี

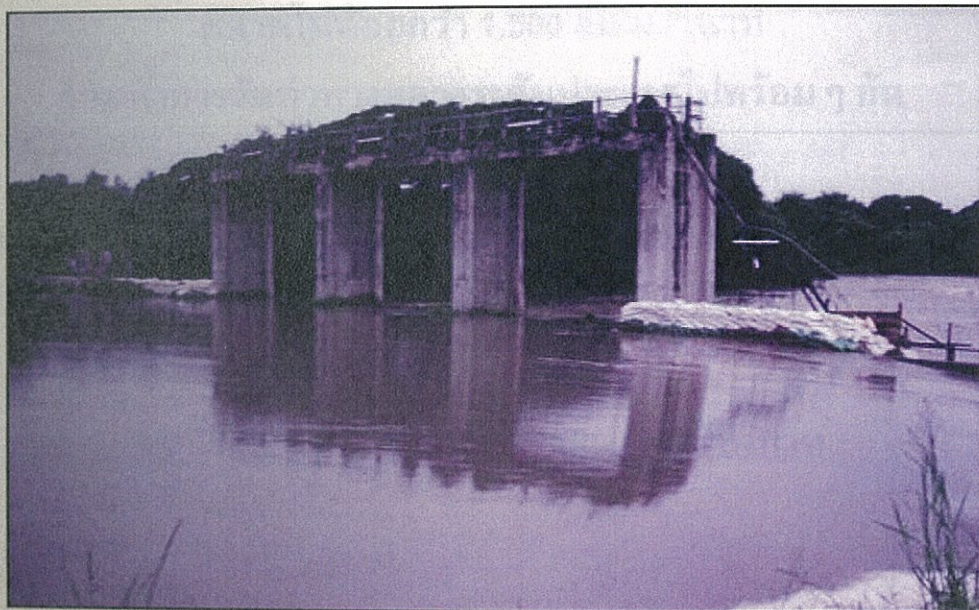

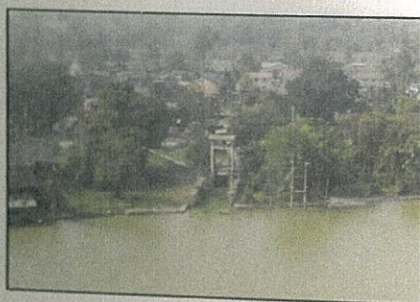

รูปที่ 7(ก) รูปตัดการปรับปรุงสภาพลำน้ำและคันริมแม่น้ำ

รูปที่ 7(ข) ภาพถ่ายประตูละบายน้ำบางโจมศรี

รูปที่ 7(ค) ภาพถ่ายคลองระบายน้ำที่รับน้ำจากประตูปากคลอง